

4

אמנם לא ניתן זמן מן התורה לזכירת פרשת עמלק, אלא שהגאון רבי ישעיה ברלין בספר מיני תרגימא הביא סמך לזה שצריכים לזכור פרשת עמלק לפחות פעם אחת בשנה, כי שיעור זמן הראוי לשכחה הוא י"ב חודש, כמו שאמרו בכרכות (נח:) גזירה על המת שישתכח מן הלב אחר י"ב חודש, שנאמר נשכחתי כמת מלב הייתי ככלי אוכד. ופירש רש"י, שסתם כלי אוכד משתכח מן הלב לאחר י"ב חודש, שיאוש בעלים הוא לאחר י"ב חודש, כמו שאמרו בבבא מציעא (כה.). וגם כאן שנאמר, "לא תשכח", צריך לזכור מעשה עמלק לפחות פעם אחת בשנה. נוראה עוד בזה בחי' המהר"ם שיק על המצות (סי' תרה). ובשו"ת חתם סופר (חאה"ע סימן קיט). ובס' פעולת שכיר על המעשה רב (סימן קלג). ובשו"ת תורת חסד מלובלין (חאו"ח סי' לו אות ג.) ומכל מקום אין זמן קבוע מן התורה לקריאת פרשת זכור, ורק חז"ל קבעו קריאת פרשת זכור בשבת שלפני הפורים, כדי להסמיך מעשה המן למעשה עמלק. (רש"י במשנה מגילה כט.). ואם כן לכאורה הרי היא מצות עשה שאין הזמן גרמא שנשים חייבות. וכן העיד בשו"ת בנין ציון החדשות (סי' ח). על הגאון רבי נתן אדלר, שהיה מחייב את הנשים לבוא לבית הכנסת בשבת זכור כדי לשמוע קריאת פרשת זכור מהשליח צבור הקורא בתורה, מהטעם האמור. וכן פסק הגאון מקוטנא בשו"ת ישועות מלכו (חאו"ח סי' ג). ע"ש. וכן דעת הגאון מסונקאטש רבי חיים אלעזר שפירא בשו"ת מנחת אלעזר חלק ב' (סי' א אות ה). וכן כתב בספר דרכי חיים ושלום (אות תתלח).

אולם רבינו אהרן הלוי בספר החינוך (מצות תרג) חידש, שהנשים פטורות ממצות קריאת פרשת זכור. מפני שעיקר הטעם לזכירה זו, כדי לזרזנו להלחם בעמלק להשמידו ולמחותו מתחת שמי ה', וכמו שנאמר בפרשה: "זכור את אשר עשה לך עמלק, והיה בהניח ה' אלהיך לך מכל אויביך מסביב, תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח". והואיל והנשים אינן בנות מלחמה, וכמו שאמרו ביבמות (סה:), דרכו של איש לכבוש ואין דרכה של אשה לכבוש, ובקידושין (ב:) דרכו של איש לעשות מלחמה ואין דרכה של אשה לעשות מלחמה, לפיכך אין לחייבן במצות זכירת פרשת עמלק. עד כאן *). וכן דעת

* והנה במנחת חינוך שם הקשה, שהרי במלחמת מצוה גם הנשים חייבות, וכמו ששנינו בסוטה (מד:) במה דברים אמורים במלחמת הרשות, אבל במלחמת מצוה הכל יוצאים אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה. וכן כתב המחזיק"ל דיסקין בקונטרס אחרון (סי' קב), שאין לפטור הנשים משמיעת פרשת זכור מטעם שאינן בנות מלחמה, שהרי במלחמת מצוה הכל יוצאים ואפילו כלה מחופתה. (וראה עוד בספר מצות המלך דף נה ע"א). אולם יש ליישב דברי הרא"ה בספר החינוך הנ"ל, שאף במלחמת מצוה אין הנשים נכנסות בכלי זין לשדה הקרב למלחמה ממש, וכבר אמרו בגזיר (נט.) רבי אליעזר בן יעקב אומר, מגין שלא תצא אשה בכלי זין למלחמה, שנאמר לא יהיה כלי גבר על אשה, ופירש רש"י, שלכן מצינו במעשה של יצל שלא הרגה את סיסרא בכלי זין. וכמו